

Cauza 81/86

**De Boer Buizen BV
împotriva
Consiliului și Comisiei Comunităților Europene**

„Răspundere extracontractuală – Regimul de export de tuburi din oțel”

HOTĂRÂREA CURȚII (a șasea cameră)
29 septembrie 1987*

În cauza 81/86,

De Boer Buizen BV, societate de naționalitate olandeză, cu sediul social la Heerhugowaard, reprezentată de către W. Alexander, avocat la Haga, cu domiciliul ales în Luxembourg, la biroul lui E. Arendt,

reclamantă,

împotriva

Consiliului Comunităților Europene, reprezentat de către E. H. Stein, consilier juridic, în calitate de agent, cu domiciliul ales la biroul lui J. Käser, Banca Europeană de Investiții, Luxemburg

și

Comisia Comunităților Europene reprezentată de către A. Haagsma, membru al Serviciului Juridic, în calitate de agent, cu domiciliul ales la biroul lui G. Kremlis, bătiment Jean Monnet, Luxembourg,

pârâți,

având ca obiect declararea răspunderii extracontractuale a Comunității, în temeiul articolului 215 din Tratatul CEE, pentru prejudiciile suferite de reclamantă, în urma punerii în aplicare de către instituțiile comunitare a Acordului cu Statele Unite ale Americii privind schimburile comerciale de tuburi și conducte din oțel din 7 ianuarie 1985 (JO L 9, p.1),

CURTEA (a șasea cameră),

*Limba de procedură: olandeza.

constituită din C. Kakouris, președinte, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann și G. C. Rodriguez Iglesias, judecători,

avocat general: G. F. Mancini
grefier: D. Louterman, administrator

având în vedere raportul ședinței și în urma procedurii orale din 3 februarie 1987,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 11 iunie 1987,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Printr-o cerere depusă la grefa Curții în data de 17 martie 1986, societatea De Boer Buizen BV, cu sediul social la Heerhugowaard (Țările de Jos), a introdus, în temeiul articolelor 178 și 215 alineatul (2) din Tratatul CEE, o acțiune în despăgubire pentru prejudiciile suferite în urma punerii în aplicare de către Consiliu și de către Comisie a Acordului încheiat în ianuarie 1985 între Comunitate și Statele Unite ale Americii privind comerțul cu tuburi și conducte din oțel (JO L 9, p. 2) (denumit în continuare „acordul”).
- 2 În cererea sa, reclamanta a solicitat declararea răspunderii Comunității pentru prejudiciul pe care aceasta l-ar fi suferit în urma faptului că, de la 1 ianuarie 1985 a fost împiedicată să exporte tuburi și conducte din oțel în Statele Unite ale Americii; cu toate acestea, aceasta a precizat că, într-o etapă ulterioară, părțile ar trebui să ajungă la un acord cu privire la dimensiunea prejudiciului suferit, înțelegându-se că în lipsa unui astfel de acord, procedurile în fața Curții vor fi continuate. Consiliul și Comisia și-au întemeiat apărarea pe faptul dacă poate fi angajată răspunderea Comunității pentru prejudiciul suferit de către reclamantă, exprimându-și, de asemenea îndoiala cu privire la existența respectivului prejudiciu.
- 3 Având în vedere faptul că litigiul dintre părți a avut ca obiect, în principal, admisibilitatea acțiunii și eventuala nelegalitate a comportamentului pentru care au fost criticate instituțiile, aceste puncte ar trebui examinate în primul rând.
- 4 Pentru o expunere mai amplă a cadrului juridic al litigiului, a faptelor, precum și a modalităților și argumentelor părților, ar trebui să se consulte raportul pentru ședință. Aceste elemente ale dosarului sunt prezentate în continuare doar în măsura în care acestea sunt necesare pentru raționamentul Curții.

Admisibilitatea

- 5 Instituțiile pârâte susțin că acțiunea este inadmisibilă. Acestea consideră că o întreprindere nu trebuie să recurgă la prevederile articolului 178 și ale articolului 215 alineatul (2) din Tratatul CEE atunci când o altă cale de atac i-ar putea asigura o protecție eficientă. Acesta este cazul în prezenta speță, reclamanta având posibilitatea de a contesta refuzul eliberării licențelor de export în fața instanțelor naționale.

- 6 Consiliul subliniază faptul că acordul a fost pus în aplicare în principal prin Regulamentul nr. 60/85 al Consiliului din 9 ianuarie 1985 privind restricțiile la exportul de tuburi și conducte din oțel în Statele Unite ale Americii (JO L 9, p. 13). La articolul 5 alineatul (1) din acest regulament se prevede în mod expres că licențele de export se eliberează de către autoritățile competente din fiecare stat membru în limitele alocației atribuite. Repartizarea între întreprinderi a acestei cote-părți naționale reprezintă astfel doar răspunderea autorităților naționale.
- 7 Comisia consideră că reclamanta ar fi trebuit să se adreseze instanței naționale competente pentru a contesta refuzul unei licențe de export și pentru a ridica, în acest cadru, problema validității regulamentelor comunitare relevante. Dacă în cadrul acestei proceduri s-ar fi constatat că licența a fost refuzată în mod abuziv, reclamanta s-ar fi putut baza pe această constatare pentru a solicita o despăgubire pentru un eventual prejudiciu pe plan național.
- 8 Este necesar să se ia în considerare faptul că, în această privință, reclamanta nu contestă măsurile adoptate de autoritățile naționale cu privire la punerea în executare a regulamentelor comunitare, ci regulamentele propriu-zise, criticând Consiliul și Comisia pentru că au permis autorităților naționale să acorde licențe pentru exportul de tuburi și conducte din oțel către Statele Unite ale Americii doar producătorilor acestor mărfuri. Din articolul 5 al Regulamentului nr. 60/85 al Consiliului și din articolul 3 al Regulamentului nr. 61/85 al Comisiei din 9 ianuarie 1985 privind monitorizarea de către Comunitate a exporturilor de tuburi și conducte din oțel în Statele Unite ale Americii (JO L 9, p. 19) rezultă că licențele de export nu trebuie să fie acordate decât întreprinderilor care produc aceste mărfuri.
- 9 În conformitate cu o jurisprudență constantă a Curții, acțiunea în despăgubiri prevăzută de articolele 178 și 215 alineatul (2) a fost instituită ca o cale de atac autonomă având o funcție specifică în cadrul sistemului de căilor atac și fiind supusă unor condiții impuse în vederea realizării obiectivului acestuia. Cu toate că acțiunea în despăgubiri trebuie să fie evaluată în raport cu ansamblul sistemului de protecție jurisdicțională a persoanelor de drept privat și admisibilitatea acesteia poate, în anumite cazuri, să fie condiționată de epuizarea căilor de atac interne utilizate pentru obținerea anulării unei decizii a unei autorități naționale, este o condiție necesară ca aceste căi de atac naționale să asigure într-o manieră eficientă protecția persoanelor de drept privat interesate și ca, în cadrul acestora, să poată fi acordate despăgubiri pentru prejudiciile suferite.
- 10 O astfel de situație, în care întreprinderea interesată ar putea obține eliberarea licenței sau despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de refuzul acesteia nu este prezentă în această cauză. În fapt, autoritățile naționale au fost obligate, în temeiul dispozițiilor din Regulamentele nr. 60 și 61/85, să acorde licențe de export doar întreprinderilor producătoare de tuburi și conducte, întreprinderile distribuitoare neputând beneficia de aceste licențe decât prin transferul acestora de la o întreprindere producătoare. Astfel, anularea de către o instanță națională a unui refuz de acordare a acestei licențe unei întreprinderi distribuitoare nu poate avea ca efect acordarea dreptului de obținere a licenței sau repararea prejudiciului pe care l-ar fi putut suferi. Situația este aceeași în cazul unei constatări a nevalidității dispozițiilor regulamentelor în cauză de către instanța națională după sesizarea Curții cu privire la o întrebare referitoare la acest punct în temeiul articolului 177 din tratat.

- 11 Din aceste considerații rezultă că excepția de inadmisibilitate ridicată de instituțiile pârâte nu poate fi reținută.

Cu privire la fond

- 12 Reclamanta susține că regimul instituit de Comunitate pentru a asigura punerea în aplicare a acordului este ilegală. Pe de o parte, acest regim ar duce la o discriminare a distribuitorilor în raport cu producătorii, aceștia fiind singurii beneficiari ai licențelor de export de tuburi și conducte din oțel. Pe de altă parte, acesta ar avea ca efect repartizarea într-o manieră injustă și discriminatorie a plafonului comunitar de export între statele membre, fără a lua în considerare relațiile comerciale tradiționale.
- 13 În ceea ce privește discriminarea pretinsă a distribuitorilor în raport cu producătorii, reclamanta recunoaște că Regulamentele nr. 60 și 61/85 permit transferul unei licențe de la o întreprindere producătoare către o întreprindere distribuitoare. Totuși, această posibilitate ar avea un efect practic foarte limitat, licențele fiind utilizate integral de către producători sau de către filialele lor. Astfel, distribuitorii ar fi împiedicați să își continue exporturile de tuburi și conducte către Statele Unite ale Americii, cu toate că aceștia, într-o măsură mai mare decât producătorii, au deschis piața Statelor Unite pentru produsele siderurgice din Comunitate.
14. Este necesar să se observe, în această privință, că acordul nu se aplică decât exporturilor din Comunitate către Statele Unite a tuburilor și conductelor din oțel originare din Comunitate („steel pipes and tubes ... originating in the Community”, punctul 1, prima teză). Prin urmare, producătorii comunitari ai acestor produse sunt direct afectați de limitarea exporturilor, iar exporturile de produse originare din țări terțe nu sunt afectate, chiar dacă acestea sunt efectuate de întreprinderi distribuitoare stabilite în Comunitate. Nu se contestă că anumite țări terțe, precum Austria, România și Norvegia exportă o parte din producția lor de oțel în Statele Unite prin intermediul unor întreprinderi stabilite în Comunitate.
15. Astfel, întreprinderile producătoare de tuburi și conducte din oțel din cadrul Comunității nu se află în aceeași situație cu întreprinderile distribuitoare, în raport cu restricțiile impuse exporturilor care rezultă din acord. În aceste condiții, instituțiile comunitare nu erau obligate să instituie, în cadrul punerii în aplicare a acestui acord, un regim prin care producătorii și distribuitorii comunitari să se afle pe aceeași poziție.
- 16 Prin urmare, argumentul bazat pe discriminarea dintre distribuitori și producători este nefondat. Această concluzie nu este afectată de faptul că reclamanta, conform afirmațiilor acesteia, obișnuia să se aprovizioneze cu tuburi și conducte din anumite state membre, în special din Republica Federală Germania, nu din țări terțe.
- 17 Considerațiile precedente nu implică faptul că instituțiile comunitare, atunci când au instituit un regim de licențe pentru exportul de tuburi și conducte către una dintre piețele cele mai importante, nu ar avea o anumită răspundere în ceea ce privește situația specială a întreprinderilor specializate în distribuirea acestor produse, cum, de altfel, acestea au recunoscut, lăsând posibilitatea transferului respectivelor licențe către întreprinderile distribuitoare. În cazul în care s-ar dovedi că aceste întreprinderi, considerate o categorie aparte, ar avea de suportat o parte disproporționată de cheltuieli rezultate din plafonarea volumului exporturilor, instituțiile comunitare ar trebui să remedieze această situație prin măsuri corespunzătoare. Cu toate acestea, din dosar nu reiese că, în speță, astfel de condiții sunt îndeplinite.

- 18 În ceea ce privește discriminarea pretinsă între statele membre, ar trebui să se observe că acordul privește exportul de tuburi și conducte din oțel din Comunitate ca atare, fără a face distincție între diferitele state membre și fără a face referire la relațiile tradiționale de export dintre acele state membre. Acordul stabilește plafonul comunitar pentru exportul de tuburi și conducte din oțel la 7,6% din consumul aparent din Statele Unite; în temeiul Regulamentului nr. 60/85, Comisia calculează cantitățile care rezultă din acest plafon și stabilește în anexa III repartizarea acestor cantități între statele membre, alocând fiecăruia un procentaj din consumul aparent al Statelor Unite. Cu toate acestea, autoritățile competente din statele membre trebuie să elibereze licențe de export luând în considerare, printre altele, „respectarea relațiilor tradiționale de export ale întreprinderilor” și „respectarea relațiilor de export către Statele Unite, astfel cum se desfășoară în mod tradițional pe parcursul unui an” [articolul (5) alineatul (2) din Regulamentul nr. 60/85].
- 19 În această situație, reclamanta era cea care trebuia să demonstreze de ce Consiliul, procedând la repartizarea plafonului comunitar între statele membre, ar fi trebuit să respecte relațiile tradiționale de export ale statelor membre și că depășise, în această cauză, marja de apreciere de care dispunea în cadrul acestei misiuni. Cu toate acestea, reclamanta, , s-a limitat la aprecierea generală – necircumstanțiată și contestată de către instituțiile acuzate – conform căreia anumite state membre, în special Țările de Jos, au beneficiat de o cotă națională prea ridicată, deoarece aceasta nu corespunde relațiilor tradiționale de export.
- 20 Este necesar să se adauge, de altfel, că cifrele furnizate de către părți nu arată o discrepanță apreciabilă între părțile diferitelor state membre în ceea ce privește exporturile către Statele Unite a tuburilor și conductelor din oțel în perioada anterioară intrării în vigoare a regulamentului, pe de o parte, și repartizarea plafonului comunitar de export între statele membre din anexa III din Regulamentul nr. 60/85, pe de altă parte.
- 21 În consecință, nu poate fi reținut nici motivul întemeiat pe discriminarea între statele membre.
- 22 Din totalitatea considerațiilor precedente rezultă că nu a fost stabilită ilegalitatea regimului de licențe de export instituit prin Regulamentele nr. 60 și 61/85. În consecință, nu este necesar să se examineze dacă sunt îndeplinite celelalte condiții necesare pentru a se stabili răspunderea Comunității.
- 23 Prin urmare, acțiunea trebuie să fie respinsă ca nefondată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 24 În conformitate cu articolul (69) alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (a șasea cameră)

hotărăște:

(1) Respinge acțiunea.

(2) Obligă reclamanta la plata cheltuielilor de judecată

Kakouris

Koopmans

Due

Bahlman

Rodriguez Iglesias

Pronunțată în ședință publică la Luxembourg, 29 septembrie 1987.

Grefier
P. Heim

Președintele
C. Kakouris